

Latvijas Amīss.

56. gadagājums.

Nr. 23.

Trešdeinā, 8. (20.) Jūni.

1877.

Hedateera adrese: Pastor Safranowicz, Lutringen pr. Frauenburg, Kurland. — Cēsvedzija Vēiborn I. (Mēher) grabatu bōbē Zelgawā.

Nahditojs: Kara finas. Rīdzinākohs finas. Daschadas finas Turku farakuga Līsi-Didelit fāschauhāna vee Brailas II. Mat. Pēstībūjumis. Ajebi. Kara dzēsīma. Aivilda. Dahwanas. Studināshanas.

Wiſeem teem, kās wehl gribetu Latv. awiſes fchim gadam apstelitees, daram finamu, ka tāhs buhs ari us pusgadu dabujamas un makfa par pusgadu Zelgawā fanemoht **60 kap.; par pasti peefuhtoht **90** kap.**

Kara finas.

Donawā 25. Mai pee wiſa ta lohti karsta laika uhdens wehl nezik nau kritis, jo jauns leetus un kuhstosch sneegs us Karpatu kalneem bij leelus pluhdus radījis, tā ka wehl newar noredscht, kad ihsti leelee kara darbi oħtrā pus Donawas fahfees. Kad luhlojam atpakal us senakeem laikeem, tad Turku kara 1828. gadā Kreewu armija tik 25. April dabuja pahritkt par Prutu, 30. April pirmee kāsaku pulki atsneeda Bukarestu, 28. Mai gahja par Donawu un 6. Jūni dabuja Brailu euenemt. Schini kara jau 11. April gahja par Prutu, 26. April jau wesels armijas kohris bij pee Bokarestes, Braila tika bes iohbina išwilshanas euenemta, Bajafida Kaukasijsā padewahs jau pirmajā nedelā. Tā tad schoreis wiſs kara darbs jo labi ir fekmejees, lai Deewi palihds nu wehl par Donawu! Uhdens nezen wehl darija deewegan kaweklu. Pee Sardanas tas gruhti ustaſītās kugu tilts par Seretas upi tika israuſītās un bij jauns jatoifa, Donawa pati is kasteem iſpluhsdama bij kā leels esers, starp Galazu un Brailu dſelszeta dambis bij tā ismirzijs, ka newareja braukt.

Par Erserum zeetokni, kur Kreewi nu buhs drihs kākt pēgahjuschi, laſam schahdas finas: Erseruma ir lohti stiprs pilſchits, prowjanta tam buhs wehl pusgadam; ap pilſchitu eet 12 werstes garſch beess muhris, ar 11 bastionu tohruem. Us bastionehm stahw 244 ūvarigi, jaunmohdes leelee gabali. Bet warbuht Kreewi nemas ilgi nenodarboees ſcho zeetokni apliegeredami; Karfu fawā rohkā dabujuschi tee warbuht pametīhs kahdu nodatu apakſch Erserumas muhreem, lai to neleelo pulzīmu, kās tur ekkīhā, apwakte, un ar wiſu zītu ſpehku mascheerehs tahlaſ us Trapesuntu un Skutari un paſchu Konstantinopoli. —

No Donawas. Muhsu Kunga un Keisara kāktbuhſchana augstoja karakohrteli Projekčtōs dara Turku waldischanai bāuds nemeera. Wina bihstahs, ka lihds ar Kreewu pahri-

eschānu pahr Donawu ari wiſa Bulgarija us reiſi waretu zeltees kahjās. Tapebz tad lika tuhdal pa wiſu Bulgariju pawehles isdoht, ka wiſas kanzelejas un walſtē kafes buhs west us Schumlu, Widinu un Warnu, kur zere wairak drohſchibas; ari wiſus zeetumneekus buhs jau pee laika nodiſt us tahlakeem pilſchteem. Turki sawu karaspēku ir tā nodalijuschi: 1. kohris stahw ap Widinu (sem Osman Paſcha), 2. t. ap Rūſtſchuku (Schref Paſcha), 3. ap Silistriju (Selami Paſcha), 4. Dobruſchā (Ali Paſcha), 5. ap Warnu (Rashid Paſcha), 6. ap Schumlu (Ejub Paſcha). Wiſu ſcho ſpehku lihds ar teem zeetokchnu ſaldateem rehķina us 180 tuhfst. ar kahdeem 400 lejlajeem gabaleem. Sultans kā ween ſinadams rauga ſawejus us koru eeededſināht. 7 no teem wiſleelakajeem Turku ſprediku teizeejem ir us karalaueem nosuhtiti, lai laudihm eeteiz, ka Kreewu Keisars nahk wiſu Turku tizibu isdeldeht un ka tāhdā ſwehṭā kārā kātram Turkam jaturahs lihds nahwei. Šaldateem ūludina, ka kā ſchinī kārā kritihs, tee teefcham nahks debesīs, un kā ſcho kāru pahzeetihs, buhs iſpelnijschees to gohda wahrdū „gazi“ (uſwaretajš). Kad ſchihs ſahles nepalihds, tad ir wiſs pee gala. — Gar Donawu ſchauhdahs arweenu ſtipraki. Starp Widinu un Kalafatu bumbas it beechi lehka pahr Donawu ſchurp un turp. Kalafata ir no Widinas 2 werstes tahu; firſts Kahrlis no Mumenijas pats bij Kalafata iſprohweht tohs jaunohs milsu ūlēgalus, ko no Kreeweem dabujis; wiſch pats ūtahweja ilgu laiku pakahpees us tāhs baterijas walles, kās pret Widinu noſtahdita. Laida milſenus walā un wareja noredscht, ka bumbas ūneidoſa tahu winpus Widinas, gahja lihds 7 werstes tahu un noſuhpeja tur Turku lehgeri. Ari Turki ūhka ſtipru uguri preti doht us Kalafatas bateriju un wareja noredscht, ka bij labi mehrketaji; pīrta granatu bumba bij pa tahu, ohtra pa tuvu nonemta, trefcha nahza jau pret bateriju, bet nedarija nekahdu ūlahdi. Turki sawas bumbas no Englan-tes uſpirkuschi, bet waj tur nu ir blēhdiba waj neprāfchana bijiſi, bumbas nau nekam wehrts, leela dala nemas nepliſt. Wiſneeki ūhdsā firſtu, lai atkahpahs no baterijas malas un ūarga ūawu dāhrgu dſihwibū, bet wiſch ne-atkahpahs aħtrāk, komehr wiſi zīti bij nokahpuschi aīſ walles un tad nahza kā beidsmais ūmē. Weena bumba noſrita Kalafata us eelas, kur patlaban gehgeru regimēte tika munſureta. Tee redſedami bumbu krihtam ūleedſa „urrah,” pa laimi ari bumba plihsa tik wahji, ka ūchilas ūlēgalus ne-aplahejā; tik weens ūaldats apwehlaſs, ka no ūibiaa trahpihā, zīti pēeſkrehja un redſeja, ka bij beigts; pebz brihtina atdīhwojabs un zehlaſs augſhami, jo bij tik

apreibinahts zaur turu garam skreisochu bumbu (kontusione). Sazehlahs breefniha wehtra ar warenu pehrloni, aif leelo galu rihbeschanas un pehrlona wiss gais trihzeja; drihs ari nostahja ar schaudijschanu.

— Ta eewehroshana, ka masahs torpedu muzinas spehj warenohs brunu-kugus faspaahdiht, dara tagad Englantei un gitahm walstihm leelas raijes. Tahs bij dauds milionus istheresjchas us schahdeem kugeem un dohmaja, ka ar tahdeem spehs pahrvaldiht wisus uhdenus un nu jareds, ka tas neko nelihds, un ka masais torpeds tohs sagahsch drupas. Wisai juhras karaspelka eeriktei nu buhs jagreeschahs zitadä zelä. Leelo gabalu fabrikants Krups gudrojoh gar weenu wehl jaunu kara erohzi un saka, ka nahloschi kari dabuschoht wehl fanadus erohtschus peeredseht. Lai Deens labak dohd meera laikus, ka ar tahdeem erohtschu svehreem nebuhtu ja-eepasihstahs. —

Kaukasisas puise drihs gaida, ka Karfu nems ar sturni. Wisu to Turku semes stuhri, ko jau tagad Kreewi apneymuschi un wiwairak bes nekahdas kaufschahs, war rehkinahf us 300 kvadr. juhdschim. Olti pilsehtu (starp Ardahanu un Erserumu) eenemdamni Kreewi dabuja atkal leelu pulku labibas, erohtschu un teltis hawas rohks. — Turku zeribas us to lauschu usbunteschanu pret Kreeweem iseet stipri pa wehjam. Kreewi sinomis nemeerneckus ari netaupa; ta 2 aprinki bij 200 galwineekus dewuschi par drohshibu, ka nu buhs paklausfigi; bet bij atkal likuschees no Turkeem eetrazinatees, ta tad tee 200 galwineeki tika dtsik us Kreewusemes zeetumeem nodshiti un wainigee bahrga sohdä krita. — Zectnemtee Turki, kas zaur Tiflisi gahja tahlak, isleekahs no waiga itin preezigi; esfakumä bij baidijuschees, ka wineem wiseem galwas nogreeschis, bet nu redsedami, ka tohp ta apkohpti, ka paschu semie to nepeeredseja, ir itin laimigi. Bet ari apzeetinati buhdami newaroht fanus blehshu stikus pamest. Pirmajas deenäs lika to ustura teesu, naudu un pronyantu, Turku ofizeereem edoht rohkas, lai tee, weeglaat ar faweeem farunadancees, isdala to us faweeem saldateem, bet ofizeeri fahka apsagt fanus paschu saldatus, ta ka nu dohd latram til wina teesu rohkas, weenalga waj saldats waj Pascha. —

No Kaukasisas karalaufa sno, ka muhseji lihds pat Karfa zeetolsua muhreem peegahjuschi klah. Pats wirskomandants, Keisarijska Augstiba, nahza eenaidneekus apluhkoh. Mumus torei Turki eewainoja 15 saldatus. Turks raudsja preefch Karfa pret mumus skanxes taisht un walles usmest, bet muhseji baterijas winus padina. Ohra deenä winsch isnahza is Karfa pret mumus ar leelu karaspelku, bet tapa atsists atpaka. Winam dauds kritischo, mumus 7 eewainoti. Sina, ka Minkters Pascha no amata nosfweests, ne-apstiprinajahs, jo awises tagad atkal lasams, ka Mustaram 20 batalioni palihga suhtiti.

Kurdu un Alafshkerdes dumpineekti atkal padewuschees un generals Tergukafows 28. Mai cenehma wina galwas pilsehtus.

Odesa. — Kreewu kara-damflugis „Konstantins“ usgahja 29. Mai nafti 5 juhdses no Sulinas grihwas 3 Turku monitorus. Leitnants Makarow, fuga komandants, suhtija tuhlit laiwas ar torpedeem, lai rauga eenaidneeka kugus gaisa spert. Leitnants Roschdestvenski ar fanu laiwinu preebrauza weenam karakugim un winam isdewahs tam weenu torpedu peelaist. Osteideja ari, ka schis sprahga

wala, pehzak dsirdeja, ka ari wehl ohts sprahga, bet Turki til stipri schaudijsa ar flintehm un leelgabaleem us laiwinahm, ka schahm bij jadohdahs prohjam, kapehz nu ari wehl nesin, zik leelu skahdi eenaidneeka kugeem padarija. No rihta „Konstantins“ or wijsahm torpedu laiwinahm albrauza Odesa, til weena laiwinu, ko leitnants Buschtschin komandeereja, pasodusj un jebshu damflugis „Argonauts“ winu ohtra deenä melleja lihds Donawas grihwai, tad tomeht winu ne-atrada. Kasaki gan ohtra nafti wehl dsirdeja schaudam, bet lihds schim no laiwinas nekahdas sinas. Tai nafti, fur teeni Turku kara-fugeem torpedus peelaida, muhseji lohti duhshigi un teizami isturejuschees un jebshu Turki til maktigi schaudijsa, ari weenu laiwinu stipri faskrambah, tad tomehr, flawa Deewam, mums nau neweena noschauta neds ari eewainota.

Wisjaunakahs sinas.

Preefch Kreewu walsis rekruschi skaitis preefch schi gada ir zaur Keisara pawehli noteits us 217 tuhst, 1874. g. bij 150,000 refr., 1875. g. 180,000, 1876. g. 196,000. Kad jau pehri rekruschi komisionehm bij janem klah ari no atlakajahm schirahm, tad jadohma, ka ari schogad bes tahn newarehs zauri tilt. — Muhsu Kungs un Keisars Rumenija buhdams 26. Mai isdewis pawehli finanzministeram, usleeneht ahrsemes 307½ milionu wahzu mahru (3 us dahlderi), us 5 prozentos.

No Donawas puses wehl lihds 1. Jumi ne kas nebij dsirdams no pahri-eschanas, uhdens nu ir stipri kritis un leelaki kara-spehla kamoli satinahs pret Widimi, pret Nikopoli, pret Rutschuku, bet neba Turki no tam jau spehja nowehroht, fur ta ihsta pahri-eschanas weeka nogudrota. 28. Mai rafstija, ka Rumeni baterijas no Beketes schoudija us weenu Turku kara-fugi, kas saldatus zehla; Turki no kugeem atbildeja. Ta 2 stundas schahwa kahdus 200 schahweenus. Kasrs no tahdeem leeleem fugu schahweenem malka 25 lihds 50 rubl.

Grecku seme tohp orweenu nemeerigaka un grib sahft laru ar pret Turkeem.

Englante, kas wehl nesen runaja lohti duhshigus wahrdus, ir tagad jau ihsti lehna paliku. Wina mana, ka respelj zitus isbeedt un ka stahw weena pati. Firts Goitschakows sawa nupat aissuhittä rossia wehkreis issaka, ka Kreewija augstais ruhpeits schins karä ir un palek tas, ka waretu krijuigem Turki to dsh-wesbushchani pahrlaboh. Englantei ta nebuht negriboht nepatishanas dariht, winas dahrgahs weetas rihtu puses aistekoht, us Konstantinopoles paturefchani u Kreewija nemas nedohmajoh, ja ari ta buhtu us kahdu laisu ja-eenewi. Ta tad mi Englante metahs atkal laipnigolda waigä un winas ministers Derbi nupat kahdä sapulzé fazija schohs wahrdus: Englante buhs gatawa, to kas winaai dahrgs apfargah, bet winas wijsuleelakais dahrgumi ir, ka war meeru tureht.

— Tas wijsuleelakais leelgabals is Krupa fabrikeem, ir no Kreewu waldischanas nöpirsts. Winsch bij us Amerikas leelo istahdi suhtihits un tika pehzak ar weenu damflugi us Kreewusemi atwests un gaida, sun nu winam erahdihds darba-weetu. Stohbra zaurums ir 14 zellas; tahs bumbas ar kahdahm no wina schauj, ir no tehrauda un swer katra 3 birkawi un 2 pohti; preefch perehdeschanas waijaga 302 mabrizinas pulwera.

No Kaukasisas puses. Wirstromandeeri 28. Mai pats apstaigaja tahs baterijas, kas pret Karfas muhreem tohp zeltas, nebehdaja neko par eenaidneeku schaudijschanu. Generalu Tergukafowa un Oklobshio preefchä nahza dauds wezakee no kolnu laudihm un apsohla vilnigu padewibu. Lais jauneenemis semes gabalos tohp wijsur tuhdaal Kreewu waldischana eewesta, taisa zelus un tiltus par upehm.

Parisë ruhst eelsch wijsahm politikas prialijahm. Tagadeja ministerija spaida republikaneeschus zik ween waredama un rauga

wini partiju masinah. Kabumē no ta it bonapartisteem, ta spēhks angtin ang, ta ka wihi islaidschi fludinajumu, kura wehti, ta Gran-izjā atkal cezeljskoht Leisora waldishanu jem Napoleoni IV. Schai partijai pеekricht ari wihi pahwestneeki un jesuiti. 16. (4.) Mai atlissa tautas weetneku fabulze fanahl atkal 16. (4.) Junij un tē nu Gambetta grib wihi republikaneeschu wahrdā iſteikt, ta ar tagodeju waldibū it nebukt ne-efohit ar meeru.

Vi Karja zectofna un ar 3 ahpus Karja ustaifitahm baterijahm Turki schaudija us muhsu arteleriju, kas bija us marschu, bet drihs wineem bij ja-apklus. Muns 5 arteleristi weegli ewainoti. — Pebz Alaschkerdes un Deidekana eenemfchanos eenaidnecks atwillahs us Keprikowu, astahdams fanu prouiantu un zitas sara leetas.

Ta posudusi Kreewu danflaiwa, los sem Puschtchina wadishanas raudsiija Turku monitoru gaisa sprehgabt, wehl nau at-rastta un jadohmo, ka wina ar wiseem fawecem duhschigem farawibreem buhs noossifkun.

Wihdens stahw Donawà wehl 16 pehdas augstaß ne fa arween.

Us Pehterburgu teek sinobts is Wihns, ka 1. Juni Kreewi
pee Getschet (winpus Donawas pret Brailu) pabeidsa pirmu
Kreewu bateriju us buhw eht un leelgabalus us tahs nostahdiht.
Ta tad no Brailas Kreewi pirmo fohsi eezebluschi Turku rohbe-
schas winpus Donawas. Pret Getschet sinams nu ari Turki
buhw eht baterijas un zif ween waredam i apzeelina tahs pahreijamas
weetas Balkana falnos.

Montenegroshi wehl kaujahs ar Suleimanu Bascha, kam ne-isdohdahs wis zaur Duga kalneem zaurlaufees us Nikitsch zetzkofni.

Kreteeschu peevrasijumus sultans nepeenem un pauehl, lai suhta us Konstantinopoli 5 turku un 5 kriitius suhtitus, ar kureem tahlak par Kreetas salas lablahjchanu spreest. Kreteeschi to negrib ne dörddeht un ta gan Turkam ir te karsh gataws.

Be grade. Serbijas frēts Milans dohdahs ar ūsawem ministereem un generaleem us Plojeschli, Kreewu Keisaru apfweizinah. Rūmenijas ahrigu leetu ministers eet winam līhds rohbeschahm preim. Milans sultanam par to ūnā dewis un ūchis līzis atteikt, ka ne-atwēhljoht winam eet Kreewu kara galwas fohtest Keisaru apfweizinah, jo tas nefaderoht ar Milana valksusibū prot sultani. Kad dabujis ūnah, ka Milans tomehr gabjis, tad tulicht pawehleis ūisu sagatawoht, kas us karu waisadūgs. Kreewi raugu Serbeeschus peecrunah, lai ūchit karā pal'ek neutrali. Serbijas ministeru ūpulze nospredusi Kreewu kanzlerim, firstam Goritschakowam atteikt, ka tik tad ween wareht apfsohliht wehl palikt neutrali, kad wineem apfsohla Serbijas atswabinašhanu no Turzijas pahrvaldibas un Serbijai peedaliht klahi Nischa, Novibasara un Mas-Zwornikas prouinzes.

Egyptes fedihws dewees us Kara laufu. R. S.—3.

No Skankasijas karalanka teek us Pehterburgu par wairak kouittaceem sirohts: 1. Juni 3 Turku kara-sugi bombardeereja Ilori, un Abchaseeschi uisbruka muhšu kara pulsam, bet tapa atſiti. Mumē 4 noſchauti un 24 eewainoti. 3. Juni mumē kautiach bijis pee Karſa. Genaidneekam bij jabehg aij geetolsna muhreemi un 200 mironi ja-astahj us platscha. Mumē 11 mironi un 107 eewainoti. Pee Gotſchi usgahja kasaki 1000 pee Ardelar raga malā nahkusbus Turkus un wineem noſchahwa 8 un daudus eewainoja. Pee Sameba Turki uſſlihda muhju strehlneekem, bet tapa atſiti un paſaudeja 11 mironus un daudus eewainotus. Mumē tava noſchauti 1 wirſneeks un 6 ſoldati un 12 eewainoti.

Dubultös 6. Juni preefsh pušdeenus aīsgahia ar ugumi tas tā faults gastuhis „afzijas nams“ ar wiſahm flahtu ehfahm un wiſas Diewela ī. mahjas. N. S.

Daschadas stnas.

No eefschjemehm.

No Kursemes, Widsemes un Igaunu semes tahs doschadas dahwanas, lo tahs komitejas, leelas un masas, pa pilseh-teeem un laukeem falafa preefsch karā eewainoteem, nahks ihpa-

ſchi uſ ſchihm treijahm weetahm: 1) Baltijas komiteja, kas preefch wiſahm ſchihm trim gubernahm to darbu fahrtigi wadihs, fanem tahs dahwanas un raidihs tahs turp, kur to leelako waijadſibu eeraudſihs; wina uſturehs ſawas ihpachas laſaretes ar wiſu apkohpschanu un raudihs ori zitahm jau paſtahwoſchahm laſaretehm palihdſeht. Ta 2) weeta, uſ kureni dahwanas ori taifni eet, ir Beſarabijas luteru koloniju laſaretes, kas Saratā un ap Saratu karā eewainnotus koyps, un kurahm zitas luteru draudſes palihdſ; 3) ta ewangelisla karalaufa diakonija, ko Pehterburgas ewangel. draudſes uſ Rumeniju nosubtijuschas.

No Kalkunes. Latv. aw. 18. Nr. bij Iafams par Disch-Gramsdas flowenu kulanu maschinu meisteri. Schahdu maschinu waijadisbu un labumu Augsch-Kursemē, it ihpaschi Kalkunes grunteckli ir pilnigi atsimuschi. Tur jau preeksch-kah-deem 4 gadeem un wiswairak tagad darbs spehzigi peckemahs un kult. maschines steigschus tohp taisitas. Kā tagad rakhdahs, tad pehz nezīk gadeem Kalkunē reti tahdas gruntes rafes, kuhrahm truhls sawas kulanahs waj wehtamahs maschines, jo weena ir tikpat waijadīga kā oħtra. Saprohtama leeta, kā, kur kult. maschines ar skubu tohp taisitas, labu meisteru nau truhziba. Schē ihfi gribam pasinoht par kult. maschinim, no Grihwā dñihwodama meistera D. L. taisitahm. Winsch iſſtrahda taħs no daschada leeluma, kā ar 3, 4 liħds 6 sirgu spehkeem tohp dñiħtas.

Ar maschinem no 3 s̄rgu spēhkeem dsihtahm war kult par 1 stundu 6 puhri rudsu, jeb par $\frac{1}{4}$ stundu 1 kapu (Schock). Wasfasas labibu $\frac{1}{3}$ datu wairak. Ja kam patiktohs pahrlezinatees par augſchā minetahm kūl, maschinem, tas war Kalkunes grunts mahju leelakā dala fawu wehleschanohs is-pildiht.

Pateest dauds laba kus. maschine gruntneekem waj rentnee-
keem dara; kā to jau 18. Nr. losijahm. Bet tai pamahzischanā,
ko wiſu lai peezeesch, lai til waretu pee kusomahs maschines
tikt, newaram ar E. F. S. k. weenis prahpis buht, jo ari
spohschohs federu ratus, smalkus swahrkus un dauds zitas lee,
tas negribam wis ſtaitiht pee neleetigahm isdohfchanahm,
kuras waretu peezeestas, gan ari pamisam pamestas tikt. Ari
tahm ir fawa weeta. .... ng.

Jaun-Saules basniza, kā dīrđam, ir ar mihtu dahwanu apdahwinata. Weens no turenēs draudses lohzekeem, M. Skrundur fainneels, gribedams sawu mihtu deewanamu puschnoht ir mahzitajom pañneefis 140 rubt., lai ar teem eegahda basnizat frohna lukturi, kahda tai lihds schim truhko. Zil sinam, Wez- un Jaun-Saules draudses lohzeekli jau ar daschadahm apdahwinashanahm ir parahdiujuschi, kahds sirds preeks teem ir, to ſwehtu weetinu, fur tee Deewa ſwehtibu bagatigi ſmeleabs, zil ſpehj glihtu dariht.

Ari preefsch Saldus pilsehftina un wisa ta apgabala ir fastahdijusees komiteja, kas dahwanas lafa un nosuhta tahlač preefsch karā eewainoteem. Komitejā fehīch: Kreismarschals barons von Recke — Kalnmuisčā, Saldus mahzitojs Černay, barons v. Behr no Strikeem, barons v. Roenne no Satkeem, Saldus preefshstahws Hellman un tee pagasta wezakee no Sahtinas un Saldus. Tāpat ari wehl Saldū ir cezelta weena dāhmu komiteja, kas fanem wifadus drehbjū gabalus un tohs pahrschuhs un sataihs, ta war derekt preefsch lasare-

tehm; jo wiſahm tahm ſaitehm, krekleem u. z. waijaga buht
pehz noteikta modula. Saldus komiteja wiſas fawas dahwa-
nas weenohs kohpā ar Baltijas leelo komiteju, kurai ir no Kei-
ſara ta atwehleſchana dohta, us fawu rohku to ſchelhſtſidibaž
darbu pee karā cewainoteem west un kas strahdahs ar wiſu to
avakſchkomiteju palihdfibū, kas pa wiſu Baltiju iſſteepjahs.
Zai Deens palihdfi tad ari Saldus komitejai pee ſchi darba!
Baram wiſeem Saldus apkahrtenes nowadeem ari to paſinoht
ja tur weens ohtris kreklus, palagus, deklus waj zitas drahmu
leelas grib preelsch karalasaretehm dahwinah, fa taħs war no-
doht pee Saldus dahmu komitejas meestā waj mahzitaja
muſchā. —

Slokhā ir 500 rubli preefch karā eewainoteem falasiti.
No Nihzas Leitischeem. Trescho waſarjwehtku deenu,
to 17. Mai isrihkoja Nihzas Leitischneku dseedataju kohris
Slokhā latweeschu dseedaschanu; eenahkshana tika preefch karā
eewainoteem atvchleta. Dseedaschana, pehz publikas spreduma,
it labi isdewahs. It ihpaschi japeemin, ka Latweeschu augsta
tautas dseefma „Drews svehti Latviju“ un „Saulit tezej
tezedama“ leelu patikshana pee publikas atrada, ka bij pahri
reis ja-atsahl. Programs bij bagats ar dseefmahm, tika 18
dseefmas dseedatas; pa leelakai dalai latweeschu tautas dseef-
mas is dseesmu rohtas un daschas zitas. Pehz atrehkinatahm
isdochshananhm atlīka pahri preefch augfchā mineta mehrka 50
rubl. Genahkshana buhtu warejusi leelaka buht, ja buhtu
kahdu nedelu agrak apkahrtenē finams bijis, ka minetā deenā
taps dseedahts; bet tilai pahri deenas ween bij eepreefch tu-
wumā posinohts.

Nohlowas pagasta vezakais M. Salencek ir apstiprināts par Grobchinu aprinka teesās aiseforu.

Ihs, bet jaunks brihdis dūmteem. Ihs preeksch wafaras svehleem ispandahs ta wehls, ka Jaunpils Kartawu kalsnōs tapfchoht ohtru svehktu „isceschana salumōs“ cewainoteem kara wihtreem par labu isrihkota. Salumōs Kartawu kalsnōs! ta weetn weetahm no dolibnachmejeem atskaneja balfis; ari man fids fila, jo nebiju wairak gadus tur bijis — kaut gan ſen jau pehz tam ilgojohs. Tagad man bija eespehjams fawas wehleſchanas iſpildiht. Notahlehm jau jautra ſapulze ſirdi ſildija un eekſch taħs preeku mehrs bij ar laudsi. Šapulzi jo dīshwu padarija Jaunpils dūmteleelskungs baron v. d. Recke, ar fawu flahbtuhfchanu. Tē nu ſkaidri wareja katriſ redſeht, zit labu prahru leelskungs uſ fawu pagastu tura un aksal pagasts uſ winu. — Katriſ tē nu fawu laiku pawadija pehz patikſhanas. Ziti danzoja, ziti trumpaja, ziti tehrfeja un ziti pažeerejahs. Ari es teem pehdejeem peedalijsahs. Pagahtne jo dīshwi tē preekſch azihm rahdijahs. Katra weetina tē dauds dauds ko deva fajust. Saldi behenibas gadi, kur pimureiſ fahku ſkohlā eet, tē nu no jauna atdīshwojahs. Dīshwes pulſtenis ir tā ſaloht ahtri un nemanoht aiffſrehjis. Dasch ſkohlas beedris duſ jau wehſā kapinā, zits ir nogohjis uſ karalaufu, ziti atradahs ari tēpat un kā rahdijahs, ari teem ſcheem ſchee brihtini bija mihi; jo katriſ ſinaja ſcho to no pagahjuſcheem ſkohlas laileem paſtaħſtiht — kur pawakas brihschōs meħs ar fawu mihto ſkohlenu G. Schepsky f. (tagad Saldū) iſlustetees atnahzahm. — Weenam pulzinam garam cijoht dſiedeja, ka bija par preekſchmetu: kur teem kalcem taſ wahrids „Kartawu kalti“ zehlees. Weens no pulzinia iſkaidroja, ka uſ Lahtiha

dambja pusi efoht leela preede ar leelu lihku saru, küt kaundari-
taji tapufdi kahrti un no tam wahrd's zehlees. Ja atminā ne-
maldahs, tad to paschu ejmu dsirdejīs behrnu deenās no
kahda wezaka zilwēka un wezajā skohla eedams lihds ar
weenu skohlas beedri uehmohs to leetu isdibinah tvehz tahdas
preedes mekledams. Waj es to usgahju waj ne-usgahju, to
wairē ne-atminu, bet dedfigi taya meklehts un kad kahdu tvehz
stahstijuma usgahju, tad jau drebulti un behrnischfigu spreemu
netruhka. Wehl tagad atminas deht gribuju us to pusi aiseet,
bet brihtinsch par brihtinu bija aistezejīs, saule jau labi us wa-
lareem stahweja, schur un tur jau schkirschanahs wahrdi atfska-
neja, tapehz negahju. — Drihs tvehz tam zeen, leelskungs ar
sawejeeim no publikas atschkibrähns us kam ar urahm un musiki
atbildeja un pawadija. — Wehl kahdu brihtinu palustejamees,
tad us schkirschanohs lihds ar musiki par gangeem issstaigajam
un tam ihsam, bet jaukan brihdim bija — beigas; kaut gan
atminā tas ne muhsham nebeigfes. — Zit palihdsibas preesch
kara eewainoteem ir eenahzis, to nesini pateift, bet jo jau
katris sin, ka dauds masumi istaifa leelumu.

Sinams, ka zaur schihm dahwanahm daschas asaras tilks noschahwetas, daschas fahpes remdinatas, daschas wahnis safeetas un dseedinatas; ari tizam, ka no tahn faut gan no fahpehm pahnenemtahm luhpahm ari pateizibas pluhdihs pret katu, kas fawu sirdi atwchruschi, bet jo wairak ta pateiziba peenahkahs teem, kas schai favulzei to pamatu likuschi, prohti Jaunpils zeen. Leelkung, baron v. d. Mecke, un Jaunpils pogaska wezakajam Tjudowiz. „Bilnecks.“

No Salgales puses. Schihs puses semtureem, fà rah-dahs, schogad labaks gads fogaidams fà pehn; seemas-schijas, lai gan aufstaas seemelis beedinaja, tomehr brangas isskatahs; mahju darbeem ari labi uj preekschu gahjis, it ihpaschi wifseem buhwes darbeem.

Lai gan zitadi Salgales aplahrtne brangi isturahs, tad to-
mehr weena leeta ir, kura sen jau apkohpfchanu gaida, bet lihds
schim to wehl nau peedsihwojusi; prohti, Deewanama apkohp-
fchanu pawisam pee malas likta: basniz-zelsch ir gauscham leclá
nowahrti, kad pa scho brauz, tad, ja-aistaifa ozis un dohmatu
labak par wezee kapeem braukt, ne pa scho zelu us Deewanamu.
Pee paschhas basnizas jareds bedres, kaptshas un dohbes, ta-
kà basnizplatis wairak lihdsinajahs kartupelu kalmam, nekà bas-
nizplazim; sigrus, kam kutscheera nau, lai paschi basnizlautini
tura pee galwas, kad negrib, lai bedre cewolahs. — Chrgel-
neeka mahjsà, kura angsta kalmà, ir wehjsch wairak mahjofli
cenehmis, nekà ihpaschneeks: scho gan zeram drihs jounu eerau-
dicht, jo balki jau fawesti. Lai Deews valihds Salgales drau-
dsei pee jaunas chrgelneeka mahjas un jauna chrgelneeka tift,
un tad atkal pee jaunahm chrgelnehm, preeksch kurahm jau sen
sen nauda teek lasita, bet wehl newar nemas pee ihstena mehrka
tift.

Breelfch Nihgas-Tukuma dselszela, kur nu atkal wifastahs isgraustahs weetas salabotas, gaida drihs to rewideeretaju komisioni no Pehterburas. Grib wispirms to Nihgas-Dubultu zela gabalu braufschananai atwehrt.

Behnawas pilsehts no fawas puses apföhlijis, ja us Nihgas lasarethm tilktu karā eewainotti atfuhitti, gahdaht par 2000 deenahui pee slimu apföhpschanas.

Zartu Paratuga Citt-Djhelu Faihanhama pee Brailas II. Mai.

No Tehryatas. Leelee Tgaunu mūsika sivehtki karalaiku labad ir atzelti us Juni mehnesi nahlofchā 1878. gadā.

No Pehterburgas leela lasaretu krahjuma preeksch karā eewainoteem jau 4 partijas ir us armiju nowestas; us Zosi 210 birkawu, us Tissisu 64 birk., us Bukarestu 28 birk. un heidsoht us Kischinewu 167 birkawi. No turenies jau aissuh-tija fagatalawotas 69 tuhkt. faites, 40 tuhkt. ohlektis da-schadu drahnu gabalu, 10 tuhkt. bogenu waska papihra, 15 birkawu wates, 5 birk. smalkahs fcharpijas, 2½ birk. gipsa; 7 birk. opteeku sahku, 1700 dakteru instrumentes, 15,000 kreklu, 5800 bilsshu, 5100 p. sekū, 1700 jakas, 3500 fabatas drahnas, 1605 rihta swahrlus, 550 p. kurpjū, 100 p. sahbaiku, 25,000 palagu un lisenapwelkamo, 85 nestawas, 100 kruku, gultas moisi ir ta eerikleti, ka ar teem war flimneekus zilaht un nest. Bes tam nogahja wehl wifadas ehdamas leetas, seepes, zigari, ari lasamahs grahmata, rakstamahs leetas u. z. Kad nu pee leelahn kauchanahm eewainotu it drihs war pee 30 waj 40 tuhktoschu farastes, tad ihpaschi pee gultu drahnahm weegli truhkums war veenahkt; tahs tapehz wehl stipri krahj. Zukuru turp nesuhta, jo grās Bobrinski, kam leelee zukuru fabriki deenwischōs peeder, ir apnehmees preeksch wifa karalaika ik mehneshus doht 100 pohdu Kischinewā un 100 pohdu Bukarestē.

No Pehterburgas. Gwangeliska karalauka diakonija ir sawu lasaretes kohrteli apnehmuši Kalarachā, 7 juhdes no Kischinewas, weenā isihretā muischinā; tur nu ir baraku teltis taisitas, kas deht iswehdinashanas pa laikam war tapt us zitu weetinu pahrzilatas; bes tāhā karawihru barakahm ir ari weena preeksch apflimuschahm diakonishem pafchahm, fchē usnems ari zitas schehfürdigas mahfas, kas pee slimu kohpschanas paschias paliktu slimas. Par wirsdakteri ir profesors Dr. von Wahl, wirom pee rohkas ir 2 palihgi un 2 studenti par feldschereem, 12 diaconi un 12 diakonises. To faimneebas buhfschanu tais lasaretes wedihs diakons baron v. Wrangel, kas tāhdā pat amatā jau beidsamajā Frantschu karā stahwejis. Slimu kohpeji ikdeenas stahwehs 16 stundas darbā, ik zetorto nakti japseek us naktswaloti.

— Gohds Deewam, tas dakteru slaitis, kas eet us karalaurehni, ir tik leels no muhsu paschu puses, ka nemas newai-jaga wairs sivehtu dakteru, kahdu laba teesa is ahrsemehm bij peemeldejuschees. Ari flavenais dakteris Piragows netruhkti pee Donawas.

Maskawā 18. Mai lajja to spreedumu preekschā teem 2 direktoreem no Maskawas komerzbankas, Landau un Bolanski, kas zaur sawu ne-usmanibū un blehdibū bij wainigi, ka banka bankrotē krita un dauds laudis skahdē tapa. Abi tika us sohda plazi atvesti, bij wehl melnās drehbēs gehrbti; bet pehz spreeduma nolasshanas apwilka teem arestantu kītekus un tad noweda us Sibiriju. Nesen bij augsti, wareni wihri un nu gahja fakheteti sawu zelu.

Turku karakuga Vitsi-Dschelil faschaufchana pee Brailas 11. Mai.

Starp Kreewu leelo gabalu darbeem pee Donawas pīma-jās nedeklās ir jau un tiks wehl ilgi gohdam mineta ta Turku brunu-kuga faschaufchana 11. Mai, par kuru tē lasitajeem

angsfchejo bildi preekschā zelam lihds ar oprakstu, no weena, kas pats tur tai brihdi flahf bijis: „11. Mai (29. April) preeksch pusdeenas starp Matschinas kanali un Getschit salu redseja trihs Turku kara-kugus schuep un turp sidinamees. Ap pulksten 2. pehz pusd. divi no kugeem nostahja Matschinas kanali, us 1¾ wersti no Kreewu baterijahm, kuras tuhDAL sahla ugini doht. Pehz desmita schahweena weens no scheem kugeem at-kahpahs stipri atpakat, ahrā no schahweenu tahluma; otrs nekustedams ne ari schaudams stahweja pulsvera duhmu mahko-nos. Pehz ¾ stundas apschaudishanas weens Kreewu schah-weens trahpa stahwofchā kuga mastu tohrnus. Ahtrumā brauz treschais Turku kugis ar pilnu danisa spēku no Matschinas flahf valihgā. Tē peepeschī eeranga us stahwofchā kuga wirfus duhmu famolu, un tai pafchā azumirkli ischauhahs leefmas kā fibins stardās us wifahm puſehm un tuhDAL is ugungswaigunes fleenahs warens ugungshahkis wairak stardās dalidamees it kā is ugunkalna us wairak kā trihs mastu augstumu gaſā un leezahs tahlē lihkumās atkal semē. Wiss ir weenā leelā duhmu mahkulī eetihks, kas us augschu tahlū ispleſchahs un us apakschu paleek schaurās un ar mello galotni pee uhdens fneidsahs. Dohbsch rihbeens atskan, kas atrihb gaiju gaſds; wiſa semē notrihz un kā no mahkula lihſt semē wiſwifadas leetas. Ajs luhko pehz kuga, bet kuga wairs nau, tas ir nogrimis ar wiſeem un wiſu, kas tur bij wirſu; tik masta gals wehl ir ahrā no uhdens, ari ta aſinsfarkana flaga ar bahlo pusmeh-nesi un swaignes mirkt no masta pa datai uhdent. Breesmu pilns azumirklis! Turku atlikushee kugi behg, neruhpejahs wairs ne laiwi nolaift, ka waretu tohs pa kuga drupahm pel-doschus matroschus wehl raudsicht glahbt. Kreewu generalis Salows no Brailas dohd pawehli palkaneejam Strukowam ar diwi ziteem wirfneekeem, eet ar trihs laiwham glahbt, bet jau pa wehlu, tik weenu weenigu, turklaht gruhti eewainotu matroſi spēhj iſglahbt un us lasareti nonest. Kuga wadonis Hafim Bei ar wiſeem fawem laudihm ir pohstā aſgahjuschi. Kuga flagu nonehma no masta un ar skanu „urrah“ pawadija lihds Kreewu baterijai. Wiſi Brailas eedſhwotaji gawileja, jo faschahdītūs fugis bij ar sawu waru deenšgan beedejis wiſu Brailas pilſehtu, bet nu wehl spēhzigaks bij wiſu no-galinajis. —

Beesihmejums.

Allasch dabunam laikrakstos nepareisus ſinojumus laſht, kuru zehlons ſinotaja neſinashanā jeb greiffirdibā mēklejams. Zahdahm nepareisibahm teek gandrihs latreis patecība preti stahdita. Tā man japeemin, kā zeen „B. R.“ l. Latv. aw. Nr. 20. sawā „wehſtule is Zelgawas“ pa un ap Zelgawas dseedatoju kohrus un winu darboschanobs wiſpahrigi peemine-dams starp ziteem ari raksta: „— janoschehlo, ka kahds it tei-zamis kohris, prohti „Lihgo kohris“ (pee Zelgawas) ir pawifam apstahjees sawās darboschanās. —“

Zerams, ka zeen „B. R.“ l. par launu nenems, kad ſchē peemineſchu, ka minchits kohris nau wiſ sawās darboschanās apstahjees, bet naigi ar dseedashanu puſlejahs. Schis iſteikums teek ari „Latv. aw.“ Nr. 3. f. g. „Weefona“ l. ſinojumā is Falzgraves — apſtiprinahs. Jo zeen. W. f. tur starp zitahm leetahm ari raksta: „Brambergu wiſru kohris ar sawu

brangu dseedafchanu parahdijs, ta nau bes felmes strahdajis. "Te til japeemin, ta zeen. W. k. "Brambergu wihrum kohra" weetâ waijadseja "Lihgo wihrum kohris" snoht, jo schim brihscham tas ir weens un tas pats. Preeskch kahdeem gadeem gan bij Brambergë 2 kohri, weens (Lihgo) sem W. k. un ohtris sem W. k. wadishchanas. Beidsamais, deemschehl, tilkai weenu gadu pastahweja, ta ta tagad atkal Brambergë ir tilkai weens (Lihgo) kohris. Lai tahda nesinachana us preeskchu wairs nezeltohs, minetam kohrim dohtum to padohmu, us preeskchu, waj nu "Bramberges Lihgo kohris" ieb "Lihgo kohris is Bramberges" fauktees.

Wehl ir jaapeemin, ka minehts kohris ir nodohmajis pee nahkofsheem „Kursemes bischu kohyschanas beedr. satumu fvechleem“ ar dseedafchanu peedalitees un 24. Juni, ka fawā gohda deenā, grib „weefigu wakaru ar dseedafchanu un danzofchanu“ „ewainoteem karawihreem par labu“ isrihloht. Ari fawa zeen, mahzitaja ohtrreisigo usaizingajumu, basnizā dseedah, dohma minehts kohris fawā laikā ispildiht. Kaiminsch.

M i e b s.

Gafnera skunstlectu krahtuwā, kas preefsch ne-ilga laika bij ari Rihgā redsama un tagad no Pehterburgas ir us Berlinu aifwesta, starp zitahm leetahm tohp dauds apbrih-nota weena skunstiga figura, no zilweka isskata, kas fehjch un spehle ar latru, kas grib „schach“ spehli un gandrihs arweenu ari winu. Pirms spehle eefahkahs figura tohp kā skapis at-wehrtu un israhda wiseem, ka ta ir zilajama nedishwa lectina, kur neweens zilweks newar eekschā buht. Bildi nu no-sehdina, ta ir Turka apgehrbā, pihpe mutē un nu ta fahka pehz fahrtas fawu rohku iſſecept un spehle pret ohtru spehletaju us to gudrako „schach.“ Lihds schim wisi galwas iſſlausahs, bet nespehj to iſſugdrojumu iſdibinaht, kā tas wiss tur noteek. Tagad no Berlines raksta par weenu ehromotu gadijumu ar ſcho bilden: Weenu deenu atkal diwi fungi peemeldejahs, kā grib ar Ajebu ſpehlecht; pee ſpehles tee tureja abi zigaru ſpizes ſohbōs, bet ar aufstu zigaru, tapehz teem ari to neleedja — tur eekſchā nau brihw ſmechkeht. Pehz ne-ilga brihſcha, kur jau gan fungi, gan Ajebs bij pa figurai zilajuschi, dſird eekſch Ajeba wehdera diwiries labi ſtipri ſchlaudajam. Wisi klaht eſofchee fahka neganti ſmeetees; neweens ne-iſprata, no kām tas, tik tee 2 fungi gan ſinaja. Tee bij tihschu ſawas zigaru ſpizes mutē turejuschi un zaur tahtm kā zaure puhsteli Ajeba nahſis nemanoht pahri reiſes eepuhtuschi ſchlaudamahs fahles. Tas nu Ajebam bij fahzis reeht. Pehz ſpehles atkal iſſilaja bilden un dewa wiseem redſcht, kā tur nau neweens dſihwibinas eekſchā, bet tomehr ta ſchlaudifchana nu wed us tahtm dohmahm, kā tur buhs gan fahds ſpehletajinsch, ſinams us to ſkunſtigako, eekſchā paſlehpits.

(Berlin. Tagebl.)

Stara Dseefmina.

Kamehrt wehl fruchtis kwehlo firds,
Kaut mihib' asarinā mirds,
Mehs gribam zenstseeus uswarcht,
Neschehlcht jaunib' upureht

Preefis h tehw-a-semes fwehtuma
Ta stivra Krewu faroga.

Lai kara bungas flani ruhz
Un leelgabali brakfshk un duhz,
Lai wifas nahwes breefmas drau
Un tahlu mahmulina raud,
Tomehr es few' apmeerinohs:
Ja Deewo buhs sizis, redseschohs

Un ja man' aufsta nahwe lausch,
Buhs tablu swefchumâ jaſnausch,
Man paleek ſtipra zeriba,
Ka wiapuš kapa dſhwiba.
To, kas ſcheit tizigs zihniſees,
Tur gohdinahs pats mihtais Deewes.

Lai pušmehnesis faschkefahs
Un Kreenu gohds tur pazelahs,
Kur lihds schim pagahn' tumfibe
Par Krist tizigeem waldija.
Tad reis tur gaifna aufihs teem
Sen iswahrguscheem lautinem.

Gohds augstam Kreewu Reisaram,
 Ta svehta kara wadonam!
 Mehs winam gribam ustizeht,
 To saweem spchleem aistahweht.
 Kas grib, lai wiseem laim usset,
 Kas wifus grimuschus pazel. Frankas Krischus.

A t h i l d a

G. — G. Prezgjohs dsirdebt, ka vee jums nemaš nau to „touts vishen ar tabin leelajahm mireban,” labdus Navrinsch bis vadaudfinisja. Debt to vymoles fahmeešku flaita, waj faka, gandribi wifecem jeb „triu,” nelubis webris rebz til ilga laissa ar pretraktu nahti. Lam. aw. opgabd.

Kuršemės gubernijos žemės ūkio komiteto ir ehemaisiųjų Kuršemės
išlaidų per ehemainiotu un šiuim karo metais keleivinės lėšos 43 rubl.
68 fap., to 74 arestantų (vibrėčių un ūkėčių) no ūkawym darbalaukeliu
fara ehemainioseim per labu paflueguschi.

Guldīgas dahnu komiteja preešķīs kārā cewainotu ar obpščas
nas kāru sīkāgu patēriņu iſfaka var labi dībūvātum, kas jaur Ugables zem-
mabziņu jau Ugables pēsfubitas, proti; 91 valsgā, 94 ūki, 75 dweteli, 8 tīcen-
bribi, 24 obšķis audeklis, 4 galdaūki, 6 maīsi, 4 dekti, 20 vabri vil. ūku, 30 vabri
ālindu, 6 vekdi un 4 mabja veja audeklis. Lai Dēmgs īvechi krislāns denejus!

Jelgavas dābmu komiteja viesīšķ kārā cewainnoteem no 28 Aprīlī līdz 23. Mai ir ar patēriņu fanebmūši: dabvonaš no Leel-Platones dr. 106 r., 80 l., mūsdienīgākibm 5 r., medera B. 5 ieb., G. ī. 8 rīb., Leel-Wirzawas 14 r. 60 l., Blanksfogādibm 17 r., zārt zeen Schütza mabzījumi 4 rīb., Bez-Mēneles 5 r. 52 l., Taurkalnes meitāunga mūrītā 9 r. 55 l., Bez-Saukas dr. 7 r. 71 l., Valles 32 r. 45 l., Leel-Sutejas 6 r. 35 l., Rosenbikl m. 60 l., no Zulbe D. Šefava 1 rīb., Pičalnes 3 rīb. 4 l., Bez-Schreibs ī. ūta. 50 l., Janis febrei 20 r., A. S. Šege 1 rīb., Dobre 2 r. 1 r., ... 40 r., Krovra Obsolmāschas 16 r. 51 l., Blīdenes dr. 29 r., Stalgenes 12 r. 50 l., Balzobles mūsdienīgākibm 33 r., Rogales 26 r. ... 50 l., Irbīja 347 rīb. 32 kāp. Bez tam vēbi tai ir veefultītas: no Jaunjelgavas ariņku 51 palāgs, 6 īisenbītri, 3 deki, 46 dweeti, 54 oī audelta, 89 trelī, 4 p. bī ūtu, 10 p. ūtu, 100 v. ūtu. No Blīdenes pag. 27 valagi, 1 deki, 29 dweeti, 4 latai, 102 oī. audelta, 30 oī. ūtušķi, 32 oī. ūtītīka, 32 oī. madmalas, 82 oī. ūtīnai ūtu, 1 jāts, 44 trelī, 49 p. ūtu, 7 p. ūtu, 20 trīsīstubru latāt, 14 fastes. No Leel-Platones, Wirzawas un Blanksfeldas: 12 qul. maijs, 12 īisenmājs, 24 valagi, 18 īisenbītri, 12 deki, 24 dweeti, 24 lauk. drāhnas, 1 ribta ūtībītī, 28 p. ūtu, 20 p. ūtu. No Obsolmāschas: 7 valagi, 3 dweeti, 11 trelī, 1 latāt, 6 oī. audelta līdz ar 1 audelta gabali, vēlākā un 1 uabrs, willas.

Presidentene: Grefene C. Rehserling.
Vicepresidentene: Grefene A. Medew

Nafstu wedejs: G. Lamendorff.

Litw. Universu avgabdataję: J. W. Safranowicz

Sludināsfchana s.

Vee Annaēmūschā vagastā maldibas (Takuma apriks) pahdols 20. Jūni f. g. pulsten 10. no rīta faktori, ne vīgātā magastā mafatās dolās us māralfobīshans pret skaidru mafu 125 mehrus rūdu, 30 mehrus mēschi un 217 mehrus ausu.

Annaēmūschā, 1. Jūni 1877.

(Nr. 146.) Vagastā vez.: J. Riege.
(S. 28.) Skribi.: G. Schwan.

Telgawā.
vastes ecā Nr. 2. celsch sebas, nee Pauze kundis, war skohlas behrni tohrtēt ar jeb bes lōtes dabut.

Breefsch mahldereem.

Mifadas mahlderi pehrweđ, sansas un sagatamotas, tāpat atri skubischi fermu, kā ori visadas A gleeschū latas un daschadas vindseles pahrodyb.

G. Hepker's, Telgawā,
fabis un sitku andeseweetā.

Labūs

Klintsakmenus

breefsch mubrīshanas un labūs dedēnatās falkus war par leitako zenu dabut Baustas arītak, nee Brantumūschās (Keturānde) are-datora J. Krizmanā.

Diliſhangſes

braukšana starp Lipstu muischu (Friedrichshof) un Schagari.

Zēn, rublikai daru zaur scho vadewigi finamu, fa manā diliſhangſe ildeņas diwīres starp Lipstu muischu un Schagari ūkare un nro braute. Makfa 40 kap.

Ibigohn's.

H. S. Ahronowika

tehrandu andesweeta sluldīga dabuja leelā ipevelē un reedibas u galmeļi un Steiermarkas ūkaptēs un platziru no mīslabakabs un smalkakabs sortes, kā ari visas sortes engelishu amataslectu par vislehtakajem tirgeem.

Kai nenoīstobs maldikhanas, esmu us tāhm ari fawas firmas ūkempti līzis cepli.

Ar augstu zēnību

H. S. Ahronowitz.

Tāhs dauds jaunāshanas aibildedams apsohlu drīhsā laikā atkal jounābs

Loterijas lohſes

pahdrobt. M. H. Löwensteins,

Sludinajums.

Īsklīkles diecētāju-beedribas kohri iſ-ribols 19. Jūni f. g. Oħgeres stanžas biju-hajja ballek ekla

Laizigu konzerti

Kareiweem par labu.

Sabkums pulst. 3. pohz vusd. Biletes jau ceprēsħi dabunamas Oħgeres stanži.

Breefschneeziba.

No ženjures atmehħeks. Nihga, 6. Jūni 1877.

No Čaſchū latu, dr. preefsch fidibdu mifonees tila emmalfati 2 rubt.

G. Seesemann.

Telgawās mahlzi malz. No Wīzawās latu, dr. tila emmalfati preefsch fara emainooteem u flimeem kārawiħreem 24 rubt, 61 kap.

G. Seesemann.

Superfossatus

taulu un fali meħflus,

apafši rolietikas isproħwesħanjas kontroles, kura virżejem, kas waixal par irris kirkowewem reħbi, viertħijs preges probwi war welli analizzare. — pahdrobd

Ziegler's un beedris,

Nihga, vil-ekla Nr. 19.

Sweedru-arklus,

lag us 2. Valijas semkohpibas-stabdes Nihga 1871. gada or to leelato goħda-algu, prohti ar froħna ipphadju minnisterhus

judraba-medali

pagħoddinata; tukħla

ezechas,
feħjamahs ezechas,
feħjamahs masħines
un
pużmasħines

no
R. Garret & Sons, Suffolk,
Englanġi,

kā oridson wissadas zitas semkohpibas
masħines mi-labakos iħarradajums pex-
dahxa par wišeħta kajebu żenahim

F. W. Grahmann's,
Nihga, Nikolai ecla, Blaqja Strehlneču, val-
fam, preeim gaġże fabrikim.

Fotografijs

dabiqas pētrotas (Heliominilatħi), kā ari daschadas
zitas gibmu bides teek ragħavwotas no G. Teng-
lera, Telgawā, vastes ekla Nr. 20.

Baltijas semkohpejs un wiuna ammats.

Pohz Wahju semmessa-kimneka Ferdinand Breithaupt
semkohpibas raſiexem latiżżejj ħarafistħihs no

G. Blumberg.

Makfa 75 kap. fudr.

Awischu lasitajeem

uſſħaresjam iè tħis daschadas kara lauku lan-
fahrtēs, kis Besthorn f. grāmatu vohdē un ari
dus ġrabmatu rahidohi. Wass dabu jaħas:

- 1) Turku kara lauka lankahrtē, pvedonta
Lom, aw. 1876. Nih. Wevl daxxi efemplari no
ħabs aktiċi u tħis var 10 kap. gab. pahdrobd.
- 2) Europäische Türkei . . . . . 25 kap.
- 3) Karte von Kaukasien . . . . . 25 kap.
- 4) Karte von Rumänien u. Bulgarien . . . . . 25 kap.
- 5) Karte des Schwarzen Meeres und
Küstenlandes . . . . . 25 kap.
- 6) Karte des Europäischen Russland . . . . . 25 kap.
- 7) Petermann Russisch-Türkischer Kriegs-
schauplat . . . . . 60 kap.
- 8) Handliche Russisch-Türkischer Kriegs-
schauplat in Asien . . . . . 50 kap.
- 9) Handliche Generalkarte des Schwarzen
Meeres . . . . . 60 kap.
- 10) Specialkarte der Europäischen Türkei . . . . . 75 kap.
- 11) Karte des russisch-türkischen Kriegs-
schauplatzes in Europa und Asien. 1 rubl.

Bisħu grāmatina,

jeb:

Iħsa pamahzisħana

fa biles Kurtemi un Bidseme jekkoh, farakħita no
Dakħes mabżiżja G. Kupfer.

Makfa 20 kap. fudr.

Breefsch awischu lasitajeem!

Atlas

ar 17 lantfahrtēm.

Makfa 1 rubl. 20 kap.

Masais fakru dahrneek,

jeb derrig pahħomni. kā wissadas dahrnu faknej ja-
sobj, jaħolji un sejnā jaġlabba, feħla ja-ġoudi un
t. j. re., pohz daudi godlu isproħwesħan, kā ma-
qrieffi un dabira kalederti flakti farafxti no

G. Klewera, Kalletumūschās dahrneek.

Makfa 35 kap.

Las

Aħbolu-dahrneek,

jeb:

Bilniga pamahzisħana

wissadas augligħu dahrnekkus audinah u lohpt.
Farakħita no

Jahna Ħermann Zihgra.

Makfa 40 kap. fudr.

Eiropa

Kreewu semes lantfahrtē.

27/4 jessu augsta un 20/2 jessu plata.

Makfa 50 kap. f.

Drukabs paa J. W. Steffenbagen un debla.

(Tie klokt peasilumi: Basnizas un skohlas sinas un Sludināsfchana.)

Basnizas un ſkohſas finas.

Weens Kungs, weena tiziba, weena fristiba.

Nahditajš: Sinaš. **Wafarſwetli** Jerusalemē. **Swehdeenu** atgadl̄jumi. **Wawa-**
faras rihtā! Telgawas latv. vilſebta draudſe. **Misiones** lapa.

Gingers.

Baldones skohlotajs Schepsky k., kā Leepaj. pastin. raksta, zaur konzertu dohšchanu ar sawu mahzeķlu valīgū, no tāhs mafas, ko klausītāji par eelaīšchanu mafqajuschi, sakrājīs summinu un par to eegahdajis skohlas biblioteku no latwīskahm lasamahm grahmatahm. Mahzeķli ar seelu lusti grahmatas lafa un, kā zeram, sēi luste us grahmatu lasīšchanu teem paliks visu muhšbu.

Leipziger Missionen num̄ 23. Mai swineja gada sveht-
kus. Schoreis wareja 4 misionarus issuhtih t̄ Indiju: tohs
kandidatus Pamperien, Rabis un Gehring lihds ar weenu
amatu-meisteru Zietzschmann.

Meksikas galwaspištehtā (Amerikā) ir turenēs latēru pulzinsch uſ weenu draudsi sadeweess kohpā un few basnizu buhwejees.

Wasarfehtfi Jerusalemē.

Wasarfwehtku rihts! Ak kur krahschna ix schahdas svehtas deenas aufchana, kad ta ar seedorchu jauskumu un gaifchu faules spihdumu muhs apsweizina. Wasarfwehtku rihts, kur tas Swehtais Gars ir par wisu pafauli ilseets! Ak kur jaufi waijag buht, wareht pawadiht scho svehtu rihtu tur Jerusalemè, kur zitureis tohs pirmohs wasarfwehtkus ta Kunga Jesus mahzokli svehtija! Ta dach warbuht tai svehta rihtä dohma. Kaut mums spahrni buhtu! Bet redsi, Deews mums ix tahnus spahrnus dewis, muhsu gars war aislidinatees turp us tahn svehtahm weetahm, turp us to eljes kalmu pee ta svehta pilfchta, ko ari Turkli wehl scho baltu deen mehds fankt par „elkudj“ (swehtais). Tur winch gul precksch muhsu azihm ar fawem balti spihdoscheem nameem, kas pret gischli silo debesi jo watrak atspihd. Tuwumâ nahkuschi mehs därdam sawadu dseesmu skanu, gards wilzeendö pahr pilfchtu skanam. Turkli preesteri fauz nepeekusdam: „Allah il Allah“ t. i. Deews ir Deews, ta ir wiwu swanischana, ar ko tee Turktiligoths fauz pee rihta pahtarem. Jo patlaban faulite uslez aif debesbraukschanas kalmu, basnizas muhreem no eljes kalmu pufes un azumirkli atmirds pulks dreboschu selta leesminu pahr pilfchtu. Tahs ir tahs seltitahs pusmehnescha sihmes us Turkli basnizu (moscheju) tohrneem. Tur starpa us ta no pilsmuhreem un tohniischcheem puschkota Zianas kalmu spihd weentulis weens selta krufts us engelischu luteru basnizas tohrna. Klups, noslehpumu pilns rihta wehjiisch puhsch zaur tahn tumschahm eeleijahm un melnoajeem klints schkehluemeem gar Kidronas upi, wifa schi jaufa eeleija gul mums pa kahjahn.

Waj buhs atkal wasarfwehtku rihts Salemā? Muhſu ſirds ilgojahs tur eelfchā nahkt tai fwehtā falnu pilſehtā. Mehs nolahpam leijā pa to zelu, kas wed gar Getſemaneſ dahrſu, redsam tohs nezīk atlukufchus wezu wezoħs eħħes kohku; mehs eimam pahri par Kidronas tiltu uſ pilſehtu, kur pa Stepina wahrteem nahkam eelfchā. Ak gan tas pirmais uſſkats mums ſirds preeku newairo, mehs neredsam pee pilſehtta it nekahdu fwehtku waigu; jo kur tas ari lai zelahs? Leelaka data eedſhwotaju ir Turki. Tee eet kā wiſās zitāsdeenās pehz fawas pelnas, fawas darba; ar trohksni eet naſtu neſeji un chſelu dſineji fawu zelu un wed chdamahs leetas, augtus un puſku kuerwjuſ pilſehtā. Nekur nedſirdam ſkanu pulkſtenu swanifchanu, nekur neredsam baſnizlauschu pulzinu uſ Deewanamu pluhſtam. Un tomehr fchini fwehtā rihtā mehs „labprah třebet no-eet ar to draudſi un ar teem Deewa-namā ſtaigaht ar preezigahm dſeeſmahm un teiſchanahm ſtarp ta pulka, kas tura fwehtkus“ (Dahw. dſ. 42, 5.) Tik pa retam feeweetim, pehz Eiropas mohdes gehrbitam, redsam dſeeſmu grahmatu rohkā eimam pa kreifai rohkai zaur baſnizas eelu uſ Zianas falnu, uſ ewangeliftu Deewanamu. Pulzinuſt fungu gan iſ konſulu nameem, melnās frakas un kafotu miſchu grahmatinu paduſe, eet zaur to fahpjū eelu (Via dolorosa), kuru zitureiſ muhſu kungs un Peſtitajs gahja kruſta ſtabu neſdams, tee dohdahs uſ fwehtā kapa baſnizu. Bet muhſu ſirds ilgojahs tanī paſchā weetā fcho fwehtu rihtu pawadiht, kur zitureiſ tas Swehtais Gars tika iſleets paht to mahzeklu galwahm un winu ſirdis. Kur ir fchi fwehtā weeta? Neweena zilweka pirkſts mums to newar rahiſti. Atkal ari pee fchihs leetas mehs redsam Deewa brihnifchigus zelus. Deewa prahſt nau wiſ bijs, fcho weetinu likt ihpafchi eejihmeht, tā ka kafra to war uſeet; warbuht jau taphez ne, lai mehs ar fchihm nibzigahm paſaules weetahm nedſenam nekahdas mahnutizibas un ekla-deewibas, lai nelihpahm par dauids pee tam, ko ar fawahm meefigahm azihm redsam, bet lai turam tizibā aplamptu to wasarfwehtku dahwanu, kas nau wiſ peefaiſtita pee taħs weenās weetinas. Kur zitureiſ tas mahzeklu pulzinuſt, tee 120, bij weenprahſtigi kohpā un gaidija un fagaidija ta Swehta Gara nahkſchanu. Par to weetu, kur tas brihnifchigis wasarfwehtku notikums notizees pehz Apust. darbu, gr. 2, 2. ir diwejadi tulkojumi jau no pat fenakeem laikeem. Tee weeni nem to wahrdū „to namu, kur tee fehdeja“ (greeku malodā οὐκος) par waſeju ruhmi jeb ſtabu fahli, kahdu tur pee Jeruſalemeſ baſnizas bij leels pulks; Juħdu wehſturneeks Jofeſus rakſta, ka tur triħsdeſmit tahdu ſtabu-istabu bijs. Ohtri nem to wahrdū, it kā tas fihmetohs uſ kahdu zitir namu Jeruſaleme, kas buħſchoht peederijs weenam no teem mahzekleem un kur ta pirma draudſite fawas deewakalpoſchanas turejuſti. Tā jau

wezi kristigi nostahstijumi norahdija us weenu namu, kas peederejis Marijai, Jahnas Markus mahtei, kura weeta netahlu no weena weza tohraa muhra, ko rahda par zititreiseja Pehtera jeetumu (Apust. darb. 12, 12.), no kura taszaur to engelitika atswabinahts un tad devahs us to namu, kur wisi ziti Jesus mahzelli bij behdigi kohpā un nu valika preezigi, Pehtera eeraudsidami. Kur wini toreis bij sapulzeti, tur wini wareja ari buht wasarfwehtku rihtā sapulzejuſchees. Tapehz tad ari us schihs weetas ir weena weza, neleela basnizina buhweta, kas peeder Greekeem. Ta tad ari ta wasarfwehtku swehtschana Jerusaleme dalahs starp schihm abejahm weetahm. Tur stahw itin tuwu pee basnizas kalna pee wina augstojeem muhreem pulsli deewabijigu lauschu, tee ir gehrbti fawaddos apgehrbos, wihrischkeem kasu ahdas pahr plezeem, seewischkeem rags ar baltu schleieri us galwas, tee ir tee ta faultee Druhs, kuru tiziba ir pa dalai kristiga, pa dalai paganu, schihdu un turku. Tee ir atnahkuschi pee tahs weetas, ko tee tura par to ihsteno un grib te to Swehtu Garu luhgtees. Wian preesteri teem rahdijuschi jau no fenu fenceem laikeem weenu alu, masu basnizinu, kas ta leela basnizkalna pamatu flintis, kuru jau ta pirma kristiga keisara Konstantina mahte Helena esohf tur buhwejusi par peeminu tam swehtam wasarfwehtku notikumam. War gan ari maniht weenu scheklumu tai kalna, un dsiak weenu paslehpnu alu, bet kusch tur lai drihbst eefschā laustees, jo Turku saldati ar flintehm rohla staiga gar muhreem schurp un turp un us weetas to noschautu, kas eedrohfschinatohs lihst tai kalna, us kuru tagad stahw winu lepua basniza, kur zitureis Jerusalemes basniza stahwejusi. Ziti pulzejahs atkal ap to jau mineto maso Markus basnizinu, kur Sihreeschu preesteri wiswifadās walodās fludina to wasarfwehtku notikumu. Bet mehs ewangeliuma tizigi buhdami pametam schihs weetas Deewa sinā un dohdamees us Zianas luteru basnizu, lai nestahw ta ari us tahs paschas weetas, kur zitureis tee mahzelli bij, bet tur mehs garā un pateefibā peeluhdsam to Kungu; tur atskan deerkalposchana paprekschu engelishu, tad wahzu walodā. Tur mehs swehtijam fawas wasarfwehtkus.

Wasarfwehtku pehzpusdeenā eimam un apskatamees wifas tahs eewehrojamas un swehtas weetas, kohdu Jerusaleme un wifā apskatenee til dauds atrohdahs. Mehs iheimam ari zaun Zianas wahrteem us pilsehta deenwidus puši un apluhkojam no turenies to faules no-eſchani. Afinsfarkana apspihdumā tur gul preeksch muhsu azihm tas „pohdneeka tihrum“ (Hakel-Dama), ko zitureis tee augstee preesteri par Juhdasa grehku noudu pirkuschi un par kapu weetu preeksch Juhdus reisneekem zehluschi. Azis pa labai rohklai pamesdamai eerangam jau pahr fili solo eljes kalna wirsu hidrabaino mehnies atspihdam un jadohdahs atpaka; eimam garam gar Zianas kalna kristigeem kapeem, ar winu baltajeem un melnajeem krustee. Wafors jau metees. No Juhdus pilsehldatas redsam is maso namiu lohgeem jeb no plakanajeem, meiju apsprausteem jumtineem ſwezites pretim ſpihdam. Jerusalemes atmestee dehli un meitas ari ſchodeen wasarfwehtkus swehtijuschi. Wini ſchini deenā fawas deewsgan nefkaidras eelas ir ar jahli un saleem sareem apkaikuschi, lohgas ar rohshem apsprauduschi, durvis ar meijahm un pukehr puskkojuschi. Wini swehti Sinai bau-

ſlibas dohſchanu, kur zitureis ari wifā ſalojis ap to ſwehtu Sinai kalnu. Tapehz wini ari ſchodeen ſcho ſatumu taisfuschees; us galwahm wifā nef krohnus, ſatumu wifahs ari zaun ſudrabbaltu galwu tam nama tehwam, kas tur ſehsch un laſa fawai ſaimai preekschā to ſtabstu no Rutes, tahs wahrpū laſatajas us Boafa laukeem, jo waſarfwehtki Juhdemeem it ari pirmo auglu ſwehtki.

Swehtdeenu atgadijumi!

Behngada Latv. avischu peelikumās pee 43ſchā un 47tā nummura ir J. K. ī. jo eevehrojamas raksts: „Vahr ſwehtdeenas ſwehtijchanu,“ laſams. Pilnigi ſham J. K. ī. rakstam peekrisdamās gribu til ſchē peemineht, kas ir manim kahdās ſwehtdeenās ir atgadijess redscht un dsirdeht. —

Preeksch kahdeem gadeemi, kad es wehl ſawā dſimtenē peemitu, tad tureenes X mahju ſaimneka buzenes wehſudmalas mehdsā arween ſwehtdeenās, kad til ween wehſch bija, — jo duhſchigi ween kulenoh. Bitahm deenahm daschureis tahs ir pat labakā wehjā it meerigi rohkas un kahjas isplehtuschaſ ſtahweja, bet ſwehtdeenās tahs gahja ka ſchwiſchjeja ween, un ir kad wehja nebija, tad tahs ſawus pelekoħs ſwahlkus isplehtuschaſ us wehju gaidija. — Xautini runaja, „la X ſaimneks darbu-deenās mas maloht, jo tad tam kā uſzītigam ſemlohpjam ne-esohf waſas ar malschanu darbotees, bet — ſwehtdeenās, kad us laufa nau jaſtrahda, tad pilniga waſa preeksch malschanas. Tapat ari tirkus-deenās jeb zitās tahlās, — kā ari ſwehtdeenās, — kad lautini pa to tur tuwu garam-eedamu leelzelu wairak brauzoh, tad winsch arween mehdsht malt, lai garam-branzeji jeb gahjeji wina ſudmalinu weiklu kuhlenofchanu uſleelitu.“ — Kahdreib kahdā waſaras ſwehtdeenā, kad es pehz basnizas mahzitaja muishā kahdā ſtundas uſlavejies us mahjahm brauzu, ſatiku kahdu werſti tahl aif minetahm ſudmalinahm kahda zita ſaimneka puſi ar weſumu labibas pilnu maiſu — brauzoh. Tam zetu greeſdamās to jautaju, us kureeni tas brauz. Tas atbildeja, ka brauzoh us X ſaimneka ſudmalahm malt. „Nu tapehz tad nebrauzeet us B. muishas ſudmalahm, tahs tak Juhs nau neko tahlak, — un waj tad Juhs jau nu zitā deenā nau til dauds laika, kad ſchodeen us ſudmalahm jabrauz?“ ta es to praſchinaju. „Juhs tak redseet, ka B. muishas ſudmalas ſchodeen ſtahw; warbuht ka meldera nau mahjās, jeb winsch warbuht negrib ſchodeen malt; un kad nu X ſaimneka buzenites ſchodeen til brangi eet, un mumās milti pee gala, tad ſaimneks lika jau ſchodeen us X ſudmalahm braukt un gahdahf famalt. Jabrauz, ka waretu ſchodeen famalt un miltus vahrwest.“ — Ta iſrunajuschees ſchlikramees un brauzahm latrēs us fawu puſi, — winsch us X ſaimneka ſudmalahm un es us mahjahm.

Tapat ari waru wehl peemineht to, ka tajās pee manas dſimtenes tuwu klahit buhdamās krohna-muſchās bij tahlā eerikte, ka to muishu arendatori ſaweeim ſalpeem un puſchēem algā pa ſeekam jeb pa puſpuhram linſehklu laukā ſehja, bet preeksch ſcho ſinu no pluhkhanas un noſtrahdaschanas teem neweeneyas ſtundas darbdeenās laika un waſas nedewa. — Ta tad nu ſwehtdeenās ſinu-pluhzamā laikā muſchās kafpu ſinu-lauks,

aif talzeneekeem un palihgeem, — nudseja ween. Ir fainneekeem bija gruhti sawus gahjeus un faini no schahni linn-talkahm astureht, jo muischas falpi un puischhi staigoja pa wifahm tuvalajahm mahjahm apkahrt, talzeneekus luhgdam, ka waretu dabuht sawus lininus nogohdeht, — un fainneeku faines it labprahiti scheem palihgā gahja. — — Smukas eeriktes! — — Tà tas bij preeksch kahdeem gadeem; nesinu, ka tur tagad. — Waretu bes scheem ir wehl daschus zitus darbus peemineht, kas alus- un brandwihna-bruhschōs fwehtdeenaas un ir pat leelös fwehtkōs strahdati un dariti tohp; tapat ari tahs krohgu fa-eeschanas un balles festdeenu wałards un fwehtdeenaas, un tà wehl dauds ziti; — bet dohmaju, ka tee jau wifem lasitajeem deewsgan apsinami. —

Lihds schim es arween dohmaju, ka schahdas fwehtdeenaas nezeenishanas tik laikam us semehm ween noteek, un ka leelakōs pilfehtkōs, — ka Rihgā un ari Jelgawā — tał laikam fwehtdeenaas no wifem darbeem kluſu un meerā, jo manim, no scheem pilfehtee attahlu dsihwodamam, wehl lihds schim nefkad nebij eegadijées kahdu fwehtdeenu schajōs pilfehtkōs pawadiht. Tad nu isgahjuschā gadā, 3schā Oktoberi, lut. draudschu plaujas-fwehtkōs, bij ta reise atnahkuſi, kad es weenā deenā abju scho minetu pilfehtu fwehtdeenaas isskati redseju, un — — ka es biju krahpees, — kas man bij to brihnitees, kad es tahs fwehtdeenaas rihtā Rihgā uszehlees us eelas isgahju: es nemas negribeju sawam prahtam un fapraschanai tizeht, ka to deen ir fwehtdeena, jo — if spihkereem krahwa us ohrehm maifus un pakas un fuhrmani brauza rindu rindahm un reisu reisem ar smageem wesumeem no spihkereem us Daugawas pusi; — bohdes bij pa dalai walā un wifis gandrisch tħdā paschā isskata, ka kurā katra darbdeenā, — ja, weetahm un daschi pat wehl mudraki un duhschigaki pee darba nekā festdeena preeksch tam. Tik retam kahdam bij tahda ka dseefmu grahmata rohkā, kuri tad ari laikam us basnizu gahja. Lauzeneekus gan mas Eeksch-Rihgā maniju, bet nesinu, ka to deen wehl Ahr-Rihgas isskatiyahs. — Es biju par to tahds famifis un fa-ihdsis, un taufisjohs, ka teeku no tahdas Rihgas, ka to deen, prohjam; gahju us bahnusi, ka waru braukt us Jelgawu. Bileti panehmis kahpu bahnusi pa trepehm augschā un isgahju us perona, un kad nu wehl preeksch wagonā eekahpschanas laika deesgan bij, tad wehl nekahpu, bet pastraigadams pagahju lihds tureenei, fur preekschejahs schkehnes heidsahs, un tħdm stipri nostiprinati un atstuteti stabi preeksch ar ne-augstu fehtiu. Wahr fehtiu pahrskatidamees ko eeraugu: apakħħā lihds 10 wiħri, — ka redsejabs no daschadahm tautibahm, — welk freewisski dainodami jeb fingedami refnu tħħuguna jumprawu angsti gaifā, un tad laisħ to krixt us stahvu edurta balka gala; weens ar ne tik noplħihscheem swahrkeem winus komandeereja. Tas warbuht ir tas darbs, ko fauz: „pahlus dsen.“ — Kamehr es wehl us teem brihnidamees skatijohs, kas teem, Deewin miħlais, par fwehtdeenu, — jau ohtru reiħ swanija — ne wiś basnizā, bet bahnusi — un es — scheem strahdneekem ne „Deewis palihds“ nei „ar Deewu“ neteikdams, steidsahs prohjam un kahpu wagonā. — Pa angsto dselscha-tiltu pahri Daugawu braudams un pa wagona loħdsinu isskatiidamees redseju, ka kohka-tilts un wifa Daugaw-mala aif oħrubrazejeem un

strahdneekem, kas kugus laħdeja, un wehl daschdasħadeem gait-neekem — nudseja it beesi ween. — Dohmaju, lai nu tē Rihgā tā ir, — nahks us laukeem un — Jelgawā — tur tał buhs fwehtdeena, un — bij pa datai taifniba, jo us laukeem nekur neweena nemaniju, kas ko strahdatu, lai nu gan Rihgas-Jelgawas dselscha-zeljch pa leelakai datai zaur mesheem un tiħrefleem eet, bet redseju gan, ka — — tautini pulzineem ween brauksħus, jahsħus, kahjohm pa wifem zelineem us Olaines un Dalbes basnizinahm steidsahs, un nu redseju un fajtū, ka ir fwehtdeena. —

(il preeksch beigums.)

Pawafaras riħta!

Mahz, zilweks, Deewa radibu
Eeksch dabas apluhko!
Un Wina gudru padohmu
Wisaplaħit apbriħno!
Reds, ka wifis gudri istaifħits
Un jaunkas pehrwes ijspusħloħts.
Ikkatris seedinsch, ko tu reds,
Tew mahżib war doħt;
Ko tu ar dohmaħm nenojehħi,
Deewis gudri wifū proħt;
Ja tu ar prahħtu apskati,
Tad firði preeku fajħħti.
Zif tuħkistosħ putnu balsinas
Par goħdu Deewam flan,
Kas wifis Winam pateizahs
Un pee few preeku man.
Deewis winus apgħadhaħt nebeids,
Par to tee Wina flawehħt steids.
Tapeħż, ak zilweks, noħlaue
To Ħeħġi debesħ,
Ko daba flawehħt nekaw:
„Waj tu to aismirħi?“
Zif wairak Deewis tew laba dar,
Nekā tu Wina goħdaħt war!

M. P.

Jelgawas latw. pilseħta draudse

no 21. Mai lihds 3. Juni.

1) D'smuschi: Georg Heinrich Wilhelm Gebauer; Carl Jaro-shevsky; Mattihs Stern; Carl Hoffmann; Dorothea Lima Silke; Minna Lisette Catharina Schau un 3 nedħiħwi behrni.

2) Ussaukti: strahdneeks Jacob Pahn ar Annu Grünberg; d'isħħler Gaspar August Navisqy ar Catharinu Annu Puščewiż; graħmatu feħżeju sellis Johann Jürgens ar Annu Kukkain.

3) Miruħi: Ludwig Ratteneck 3 ned.; Jannis Wasil, 2½ gad.; Katriħne Kanbut, 1 gad. 7 mehn. w.; d'isħħlera feewa Julie Grubin, 24 gad.; Joh. Alfred Petersohn, 1 gad. 5½ mehn.; Annette Marie Burkelow, 1½ gad.; Elisabeth Ewersohn, 1½ gad.; f-kohlotja Henriette Klaffohn, 81 g. w.; strahdneeks Samuel Rosenberg, 18 gad. w.; Lisette Johanna Jenny Graumann, 1½ g. wez.; Anna Dombrowsky, 9 mehn.; Lucie Antonie Seeborg, 5 mehn.; Johann Andersohn, 4½ gad. w.; Johann Ernst August Tschigowicz, 9 mehn. wez. —

R. S. —

Misiones Iapa.

VI. Preeskch-Indija (st. rihtu semes puslohdö, Asijä).

Luhk. 11. 21. Kad lahdö stihrs apbrunohts wihrs fawu pisi apsarga, tad wina lectas paleek meerä; bet kad weens stihraks winam useet, kas wina uswar, tad tas wina brunas paanem, us ko wintsch pakahwahs, un isdala wina laupijumu.

Preeskch-Indija, puš til leela kà Tiropa, kà leels zeetoknis no wiſahm malahm apbrunohts, pret seenielem no augsteem Himalaja kälneem, pret rihteem, wakareem un deenašwidu no juhrahm schirkta no zitas pafaules; lohti karsta seme, faules stori wifü gadu deg tapat kà uguns, tà kà deenašwidu neweens Tiropetis nedrihkfistiseet no pajumta, bet aridjan namödö libds 45° fültuna un gaifs kà zepsi, tà kà sehgel-laka luhk. Muhsu pawafara-laika tur leels fawums, druwas un plowas isdeguſchäfhas kà tuksnesi; bet Jusi mehnesi lectus fahk licht un libft 3 mehneshus, klojumi paleek par esereem, pehz tam wiffs fahk salohit un tuksnesi paleek par augligu dahrhu un nef bagatus auglus, trihs fehklas weenu pehz ohtras. Ta seme kà paradihes dahrss, bet tee eedfishwotaji? Lai ar wineem eepafihstamees! 18. Juni Preeskch-Indijä ir leela fwehtdeena, us to no wiſahm malahm laudis fanahl pilfehtä Dschager uat; tè mahjo fawä namä weens elka-deewä ar to paschu wahrdö, kur winam kälpo libds 20,000 preestereem, ziti winu masgadami, ziti winu gehrbdami, ziti winu barodami, turklaht winam par gohdu „fwehtas“ feewas mauzibü djen ar fwehtku weefsem. Wina leela bilde tad tohp uszelta augstöd ratöd, laudis pa tuhlfoschrem juhdsahs preeskchä un brauka tohs ratus pa pilfehta celahm, apdseedadami fawa elka-deewa neschklihstus darbus, kaisidami pukes, drehbes un naudu ratöd, ziti preeskchä metahs pee semes, loi smagu ratu ritent winus sadraga, wissi zaure to zeradami nopolitees grehku peedohschamu un fwehfbu. Prohti: Indeeschi ir lohti mahziti un gudri laudis, kas wiſadu pafaules gudribu un fmalzibü proht un bruhke: tee buhwe staltas glichas pilis un elka-deewu namus, teem ir teizami dseefmineeki, un tomeht tee ir nabaga tumfchi pagani, kas no ta dshwa Deewa un wina pateſibas un taisnibas neko nesina. Teem ir libds 30 milioneem augstaku un semaku deewu, weens niknals par ohtru, pilni neschklihstibas, sahdsibas un flopławibas. Un kà duhfschigi tee kohp fawu elka-deewu tizibu, tee ir ihsti issalkuschä pehz tahs taisnibas, pehz meera un grehku fahldsinaschanas, tahs pehz tee netaupa nedö naudu, nedö zelus, nedö fawu mœfö jeb dshwibn. Pa ſintu juhdsehm tee nahk pee fawu elka-deewu fwehtdeem na pee fwehtas Ganges leelupes, tur masgatees no fawem grehkeem; pee wineem ir leels pulks mœfas mehrlataju: ziti gut us aſchahm naglahm, pliki apakch degoschrem faules staareem, ziti leek mügarä ſewim eedurt dſelſu ahkus un ar teem raufsitees pa gaisu; zitt nogahschäfhas no augstahm trephem us aſchrem naschrem. 120 milioni laudis neko nesina no ta pestitaja, kas mums pa weli schehlastibu un meeru ar fawu zeeſchamu nopolnijs. Ja, Indija ir ta wella zeetoknis un stihraks, kurä wintsch neschehsligi walda par tahn dwehſelehm,

ko ar mahnu-tizibas faihem ſafaritjis. Pee wella ſihrähm brunahm peekriht wiſairak tahs lauschu ſchirkas (Kasten), kas ir falihdsinamas muhsu fawadahm dſihwes fahrtahm; preeskch 2000 gadeem ſwechneeki opnehma to ſemi un palika par semes-kohpejeem, no wineem iffchikirahs tee gohdigafee, kas palika par preestereem (Brahmineem), tee ſtiprakee, kas palika par karotajeem (Kſchetrijas), tohs semes-kohpejeus nofauza par Waſſjas. Tee dſimtee semes eedfishwotaji, kas teem eenahzejeem padewahs, palika par amatnekeem (Sudras); ziti behdja no teem uswaretajeem tuksnesi un palika par behgleem un tekueem, no ziteem nizinati (Parias). Tahs ſchirkas mantojahs no teem tehweem us teem behrneem, nau brihw nelam fawu ſchirkru atſtaht, jeb ar zitas ſchirkas laudihm prezetees, kohpä dſihwoht, ehſt; kas to buhru darijä, tas tapa no fawas ſchirkas iſſtumts un palika neschklihſt; weenas ſchirkas lohzelkis ohtras ſchirkas lohzelkli nedrihkfist aiftikt, un ja wintsch winu atrastu pee zela gulam un badu mirſteht. Weens Angleefchu ofſizeers weenreis bij atradis brahminu badu mirdamu, un par winu eeschehlo damees winam paſneedsa ko ehſt; tas wihrs atdſihwojahs, bet tapa no fawas ſchirkas iſſtumts, no fawem radeem atſtahts, winam nu bij jaturahs pee fawa glahbeja un ifgahja iſkatri deenu pee wina lehgeri pahrtikkhanu luhtees, bet ikatri deenu wintsch lahdeja fawam labdaritajam, zaure ko wintsch no fawas ſchirkas iſſtahjis. Tee Brahmian teizahs no Deewa mutes ifgahjuschi, tee ir tee falihdsinataji ſtarb Deewu un zilwekeem, paſchi deewi, bes grehkeem un tamdeht zitus nizina. Tee Kſchetrijas teizahs no Deewa kruhthm zehluſchees, no wineem iſzehlohs tee semes kehnini. Tee Waſſjas teizahs no Deewa leeleem zehluſchees; wissi trihs kohpä kà no Deewa dſimufchi nizina tohs Sudras un Parias kà lohpus jeb kà semes pihti. No tahn pirmahm 5 ſchirkahm ar laiku ir 100 zehluſchahs, kas zita no zitas fargahjahs. Zaure ſchirkahm tas wels tohs laudis ſkubina us tuwaka eenihdeſchamu un nizinaschamu, tà kà pati tiziba wineem mahza tureht neschehligu un zeetu ſirdi. Zaure ſchirkahm misiones darbs tohp lohti kawehts; jo misionari, kas nepeeder pee nekahdas ſchirkas, no wineem tohp tureti neschklihſt; wissi no wineem muh. Turklaht ihpafchi Indijas feewahm ir gruhts liktens; meitenes bes nekahdas mahzibas usaug; „feewu gohds ir mukliba“ ir pee Indeescheem ſakams wahrdö; kad meitenes 10—12 gadus wezas, tad winas par naudu wiſahm tohp isdohtas, kas winas tura par wehrgeem jeb nastu-neſejeem lohpeem, ar wihrū kohpä fehdeht pee galda un ehſt, feewahm nau brihw; „wihrs, kas ar feewu mihiſt dſihwo, lohti peewilahs,“ atſal ir ſakams wahrdö. Seewai diwi zekl pee fwehtibas: 1) kad winai dehls, kas winai behres ſagahda; 2) kad wina, atraitne tapusi, libds ar wihrū dſihwa leekahs ſadedinatees. Seewas kà wehrgi tohp turetas, namödö eeflehtgas, wiham nau brihw ahr' nama rahditees, nedö arti ziteem pee wiham nahkt namä. —

(Af preeskch uohl.)